

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

IV. An, & qui sint limites, intra quos clausura Monialium contineatur,
quosque Moniales prætergrediendo, clausuram violent?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

præstare, quia id primò, & per se pertinet ad Parochos, quorum proprium munus est, Sacramenta suis Parochianis administrare, & pertinet in primis ad Episcopum curare, quod mediis Parochis, & aliis Sacerdotibus necessariis mercede conductis ei spiritali animarum necessitati subueniatur, quod si Parochi ei muneri obeundo non sufficiant, nec Sacerdotes ei muneri obeundo per mercedem inservire repellantur, tunc in subsidium tenetur Religiosus Religionis vitæ actiue obedire Prælati præcipienti; qui in tali casu non solum præcipere potest, sed & tenetur præcipere, quia Religiosorum munus est esse Episcoporum, & Parochorum coadiutores in salute spirituali proximorum adiuuanda; siquidem ob id elemosynis fidelium sustentantur. S. Thom. 2.2. *questione* 187. *art.* 1. ad 3. & *quest.* 188. *art.* 4. ad 2. & 5. & *opuscul.* 18. *cap.* 16. in fin. & Rutil. de fuga temp. pest. lib. 1. *disp.* 1. *quest.* 1. *conclus.* 10. quapropter in tali casu subditus Religiosus Religionis vitæ actiue tenetur obedire, si tamen non sit, ut supra dicebatur, Religiosus valde utilis, vel valde subiectus infectioni, iuxta ea, quæ supra dicebantur.

55 Sequitur decimosexto, quod possit Prælati præcipere Religioso, quod in certo loco ster ad tempus, seu possit dare illum in pignus, vel in obsequium, si id faciat Prælati pro utilitate, vel necessitate Monasterij, secus si id faciat pro pace, vel simili causa Reipublicæ; quia potestas, quam habet Superior Religionis, ordinatur solum ad bonum commune Religionis, non autem ad bonum commune Reipublicæ, ad quod ordinatur solum potestas, quam habet Pontifex, & sic potest solum Pontifex id præcipere, sicuti supra toties dicebatur; atque ita docent Abb. in cap. ex rescripto, n. 8. de iur. iur. Bart. & Socin. de regul. iur. reg. 267. & ita concordantur ceteri Doctores, qui inter se quoad hoc dissentire videntur; siquidem quod id possit facere Prælati, negant Gloss. cit. cap. ex rescripto, vers. obsides dari. Bald. ibid. num. 1. Cardinal. n. 2. Imola n. 5. & Roman. singul. 505. vers. nunquid Episcopus. At affirmant Ioan. Andr. in dist. cap. ex rescripto, num. 9. Hostiens. num. 1. Felin. num. 3. Alex. de Næuo num. 33. Nauarr. lib. 3. *consil.* tit. de Regular. *consil.* 65. & Surdus de alim. tit. 8. *prin.* 38. n. 26 & 27.

57 Ceterum, an superiori accusato à subditis de aliquo delicto obediendum sit, pendente accusatione.

Respondetur affirmatiue, idque ob bonum commune, quia alioquin communitas viveret sine capite, & confunderentur omnia; atque ita in terminis docent Abb. in cap. ex parte, de accusat. n. 4. Felin. ibid. paulo post princip. & Surdus de alim. tit. 1. *quest.* 127. num. 5.

58 Confirmatur, quia Iudici, durante syndicato, reuerentia exhiberi debet, non minus, quam durante officio. Bald. & Iason, quos citat, & sequitur Surdus loco cit. num. 6.

59 Confirmatur secundò, quia Superior Religionis incidens in aliquem casum priuationis ipso facto suæ superioritatis, non contrahit talem poenam, etiam si de crimine palam constet antequam per sententiam Iudicis declaretur, & sic subditi ante talem Iudicis sententiam non possunt illum expellere à gubernatione, sed tenentur ei obedire. Doctores, quos citat & sequitur Ioan. Valerius in differentiis viriusque fori, verb. *Pœna*, differ. 20. & Diana part. 2. *Miscell.* 3. *resol.* 67. Idemque de omni alia pœna dicas, quod scilicet ante sententiam Iudicis, etiam si ipso iure, seu ipso facto sit inflicta, non contrahatur, exceptis censuris, irregularitate, & pœnis testamentariis; qua de re Caietan. verb. *Pœna*, communiter receptus, & nos dicimus infra dub. 23. per totam.

Obiicies: Gloss. cit. cap. ex parte, vers. alias, vide sentire oppositum: ergo.

Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars I I,

Respondetur, nego antecedens: nam reuera solum ibi Glossa intendit dicere, quod interim desistendum non sit ab accusatione, idque ob bonum commune, ne delicta remaneant impunita; non autem quod interim ei in ceteris (idque etiam, ut supra dicebam, ob bonum commune, ne communitas sit sine capite) obediendum non sit.

DVBITATIO IV.

An, & qui sint limites, intra quos clausura Monialium contineatur, quovsq; Moniales prætergrediendo, clausuram violent?

SUMMARIVM.

- 1 Monialibus non licet habere ostium, per quod ex Monasterio interiori introiri possit in ipsarum Monialium Ecclesiam exteriorem.
- 2 Monialibus, etiam terciariis, non licet egredi à ianua Monasterij, quæ est pro clausura Monasterij ipsius, etiam ad claudendam aliam ulteriorem ianuam, &c.
- 3 Locus clausura est, qui continetur ianua clausa, ad quam secularibus non patet accessus.
- 4 Moniales ascendentes supra tecti regulas, si intra eam partem, quæ Monasterium respicit, contineantur, clausuram non violant; secus si eam prætergressa ad alienam tecti partem transeant.
- 5 Qui inuentus est super regulas Ecclesie, habetur ac si inuentus esset in ipsa Ecclesia, quapropter gaudet immunitate.
- 6 Domus, & Monasteria pro eodem usurpantur in motu Pij V. qui in ipis, circa Pastoralis.
- 7 Monialis, sine iuste, seu iniuste à Monasterio egressa, & intra domum aliam priuatam inclusa, si ex hac egrediatur, clausuram non violat.
- 8 Domus Monasterij conigua non comprehenduntur intra clausuram, intra quas conuersæ professæ elemosynis destinata morari debent.
- 9 Monialis, quæ se ponit in rota, & fuit illam voluere versus partem exteriorem, ubi non est clausura, licet in opinione nonnullorum violet clausuram, secus tamen est in sententia Auctoris.
- 10 In egressu ad clausuram, sicut & in ingressu ad illam datur paritas materia.

Respondetur, videatur de hac re Motus prioris Gregorij XIII. qui incipit: *Deo sacris virginibus*, ubi sic ait: Declaramus præterea, nullis Monialibus, etiam Terciariis, licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit in ipsarum Monialium Ecclesiam exteriorem, in quam secularibus ad Missas & divina officia parere solet accessus, sed esse omnino munito obstruendum. Nec itidem licere Monialibus, etiam Terciariis, egredi à ianua Monasterij, quæ est pro clausura Monasterij ipsius, etiam ad claudendam aliam ulteriorem ianuam, quæ patet solet aditus secularibus venientibus ad rotam, vel ad crates, seu loca colloquiis destinata, quæ vulgò Parlatoria vocantur, vel ad pulsandam ipsam ianuam clausuram: quæ loca cum saltem pro causis prediatis parere soleant secularibus, extra clausuram censeri debent etiam quo tempore clausa sunt. Vide Nauarrum comment. 4. num. 44. notab. 4. de Regular. & lib. 3. *consil.* tit. de Regular. *consil.* 66. *edit.* 1. Rodrig. tom. 1. *qq.* Regular. *quest.* 44. *artic.* 3. & Lezanam tom. 1. *cap.* 25. numero 18. & verb. *Clausura*, num. 8. & seqq.

R 3 Hinc

- 3 Hinc sequitur, quod locus clausuræ sit, qui continetur ianua clausa, ad quam secularibus non patet accessus; consequenter si locus, etiam Ecclesia, sit eiusmodi, in quem seculares admittantur, esse censetur extra clausuram Monialium; ita ut si eò illæ exeant, clausuram violent. Bonacina de clausura, questione 1. punct. 1. Gauantus in Man. Episcop. verb. Monialium clausura, num. 10. & seqq. & Lezana cit. num. 18.
- 4 Sequitur secundò, quod Moniales ascendentes supra recti regulas, si intra eam partem, quæ Monasterium respicit, contineantur, clausuram non violent; secus, si eam prætergressæ alienam recti partem transseant; quia cum prior pars ad Monasterium pertineat, est intra clausuram; non sic posterior, quæ alterius domus, non autem Monasterij pars est. Doctores in locis supra cit. & alij quos citat, & sequitur Lopez de Texeda in Controuers. moral. num. 1. lib. 2. controuers. 14. dub. 8. num. 9. Quod inde confirmatur,
- 5 quia ex communi sententia Doctorum, qui inuentus est super regulas Ecclesiæ, habetur ac si inuentus esset in ipsa Ecclesia; quapropter gaudet immunitate Ecclesiæ.
- 6 Sequitur tertio, quod cum Pius V. in Motu proprio, qui incipit: Circa Pastoralis, præcipit, ne Moniales Monasterijs, seu domibus proprijs egrediantur, per domos ibi non intelligat alias Monasterij domos distinctas ab ipso Monasterio, sed intelligat ipsum Monasterium, ita ut Monasteria, & domus pro eodem vsurpet: nam ly seu, sicut & sine, non sensum, sed sola verba disiungit, teste Abbate cap. inter cetera, num. 4. de re scriptis, quem sequuntur Nauarr. comment. 4. num. 44. notab. 4. de Regular. Rodrig. 99. Regular. tom. 1. questione 44. artic. 3. & alij passim.
- 7 Quapropter Monialis, siue iuste, siue iniuste è Monasterio egressa, & intra domum aliam priuatam inclusa, ex hac egrediatur, clausuram non violat, cum domus hæc Monasterium non sit, sed aliud quid à Monasterio distinctum, & sic non egrediatur ex ambitu Monasterij. Nauarr. citat. Commentar. 4. num. 44. Bonacina de clausura, cit. questione 1. punct. 2. & Lezana cit. tom. 1. cap. 25. num. 18. Quod adeo verum est, ut intra clausuram non comprehendantur domus Monasterijs contiguæ, intra quas conuersæ professæ elemosynis colligendis destinatæ morari debent, ob eandem rationem, quia hæc non sunt Monasterium, domus Regulares, seu locus clausuræ, sed sunt extra clausuram, ita ut inde conuersæ professæ egredientes (etiam ad inhonestam perpetranda) non violent clausuram, & eo licite seculares, non sic Moniales, ingredi possint sine violatione clausuræ. Nauarr. loc. cit. num. 36. Bonacina de clausura, quest. 1. Tamburinus de iure Abbat. disp. 19. quest. 5. ad 7. Lezana tom. 1. cap. 25. num. 18. & verb. Clausura, num. 8. vide etiam quæ dicuntur d. b. 16.
- 9 Quid autem dicendum sit de Moniali, quæ se ponit in Rota, & facit illam volui versus partem exteriorem, ubi non est clausura, ipsa tamen Monialis non egreditur è Rota?
- Respondetur, quod (licet probabiliter teneant Comitoli in respons. Moral. lib. 6. quest. 3. & Portellus in dub. Regular. verb. Clausura Monialium, num. 24. talem Monialem violare clausuram, & sic incurrere poenas impositas contra violentes clausuram, ex eo, quia sic accessit ad locum, ad quem seculares licite accedunt, quod fieri expresse prohibetur in Bulla Gregorij XIII. tamen probabilius negetur, saltem ratione paruitatis materiæ, esse quid notabile contra clausuram; quia talis Monialis in casu dicto non egreditur, saltem notabiliter, ex ambitu clausuræ, sed se habet, ac si esset in ostio clausuræ: quod non est sal-

tem quid notabile, contra clausuram. Doctores quos citat, & sequitur Diana p. r. 3. tract. 2. re. 10 fol. 52. Cæterum quod in egressu è clausura, sicut & in ingressu ad illam, detur paruitas materiæ, dicam infra dub. 53.

DUBITATIO V.

Quænam Moniales clausura astringantur?

SUMMARIVM.

- 1 Moniales professæ etiam Ordinum Militarium S. Iacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. astringuntur clausura.
- 2 Moniales cuiuscunque ordinis, etiam si Hierosolymitana sint, comprehenduntur in decreto de clausura.
- 3 Moniales, quæ ante Tridentini Decretum clausuram seruare non consueuerant, astringuntur clausura.
- 4 Decreti Concilij de clausura potius mens quam verba sunt attendenda.
- 5 Motus proprius Pij V. & cap. periculoso, de statu Regul. in 6. interpretatur.
- 6 Moniales conuersæ, & tertiaria cuiuscunque Ordinis, vel Congregationis, si verè utraq; professæ sunt, astringuntur ad clausuram.
- 7 Conuersæ prædictæ, ubi est consuetudo, quod pro quæstu exeant à Monasterio, dummodo habeantur licentiæ necessaria, & sint ætatis saltem 40. annorum, & non sint plures quàm octo, tolerari possunt.
- 8 Mulieres in Congregatione modum aliquem viuendi religiosum vouentes, hortandæ sunt ad solemniter profitendum, & ex tunc ad clausuram tenentur. Quod si facere recusauerint, non licet in posterum aliquam in Congregationem admittere, sub poenâ nullitatis professionis.
- 9 Moniales, quæ faciebant professionem ea conditione, ut clausura non obstringeretur, probabiliter non sunt professæ.
- 10 Oblatæ non tenentur ad clausuram, quia non sunt verè Moniales, nec professionem emittunt.
- 11 Nouitiæ cuiuscunque approbatæ Religionis non tenentur ad clausuram, quia neque hæc sunt professæ.
- 12 Nouitiæ egredientes è Monasterio ex causa rationabili, non interrumpunt nouitium; secus si egrediantur sine causa, licentiâ, vel habitu.
- 13 Nouitiæ si egrediuntur de licentiâ Abbatissæ, malè tamen concessa, adhuc tamen non interrumpit nouitium.
- 14 Nouitiæ dari non potest licentiâ egrediendi ad visitandos parentes.
- 15 Profitens ea conditione, ut in domo propria maneat, non tenetur ad clausuram.
- 16 Priuilegium obtentum à Monialibus aliquibus ante Concilium Tridentinum, & motum Pij V. viuendi intra conuentum in aliquibus locis honestis, non suffragatur.
- 17 Moniales, quæ vel ex regula, vel ex voto tenentur ad clausuram, peccant eam violando contra Regulam, vel votum, vel etiam contra præceptum Ecclesiasticum.

Respondetur, & dico primò, astringi Moniales professas, etiam Ordinum Militarium, S. Iacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. Probatur ex Trident. sess. 25. de Regular. cap. 22. ibi: Hæc omnia, & singula in